

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра теорії та методики фізичної культури

Проректор
"30" 08 2021 р

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ
РОБОТИ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 01 - освіта

спеціальність 014 – Середня освіта (фізична культура)
(шифр і назва спеціальності)
(назва спеціалізації)

інститут, факультет ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
(назва інституту, факультету)

Івано-Франківськ – 2021 рік

Робоча програма Теорія і методика туристсько-краєзнавчої роботи в

освітніх закладах

для студентів спеціальностей 014 Середня освіта (Фізична культура)

2021 р.

Розробники:

Луцький Василь Ярославович, доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол від «_30_» серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури

 (Богдан ЛІСОВСЬКИЙ)

(підпис) (прізвище та ініціали)

«_30_» 08 2021 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету.

Протокол від «_30_» 08 2021 р. № 1

«_30_» 08 2021 р.

Голова

 (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів –	Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітній рівень - магістр	Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
Індивідуальні завдання год.			
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30:70

для заочної форми навчання –

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів організаційно-методичних навичок і вмінь щодо організації в шкільних умовах вивчення рідного краю і використання краєзнавчого матеріалу в навчально-виховному процесі.

Важливим є також оволодіння практичними навичками щодо організації туристсько-краєзнавчої роботи в школі, організації та проведенню туристських походів, експедицій та екскурсій із школярами, організації роботи шкільних краєзнавчих музеїв, участі у різноманітних туристських і краєзнавчих заходах.

Завдання: формування у студентів організаційно-методичних навичок і вмінь щодо організації шкільної туристсько-краєзнавчої роботи, використання краєзнавчого принципу у навчальному процесі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- понятійний апарат теорії та методики туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах;
- види туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах;
- зміст, методи і форми організації туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах;
- основи методичної діяльності з організації туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах.

вміти:

- проводити туристсько-краєзнавчі дослідження своєї місцевості;
- розробляти зміст та методику проведення туристських подорожей та екскурсій;
- складати типовий план шкільної туристсько-краєзнавчої роботи;
- складати краєзнавчу бібліографію;
- розробляти річний план роботи шкільного туристсько-краєзнавчого гуртка;
- складати положення та розробляти сценарії загальношкільних масових заходів, а також туристсько-краєзнавчих заходів — екскурсій, походів, вечорів, олімпіад тощо.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність компетентно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері освіти, зокрема, фізичної культури або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу

Загальні компетентності:

ЗК-7 Готовність особистим прикладом позитивно впливати на оточуючих з точки

зору дотримання норм і рекомендацій здорового способу життя

Фахові компетентності

ФК-1 Володіння високим рівнем знань у сфері фізичної культури та рекреаційно-оздоровчої діяльності (з новітніми теоріями, інтерпретаціями, методами і технологіями)

ФК-4 Здатність застосовувати в освітньому процесі технології педагогічного контролю результатів навчання і виховання, інтерпретувати результати і вносити корективи в організацію освітньої діяльності і в підвищення результативності освітнього процесу з фізичного виховання

ФК-8 Здатність до формування в учнів (студентів) ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків

ФК-9 Здатність здійснювати проектування освітньої, рекреаційно-оздоровчої, науково-дослідницької, організаційно-управлінської та культурно-просвітницької діяльності

ФК-17 Здатність направляти всі види своєї професійної діяльності на пропаганду здорового способу життя різних груп населення, на формування фізичної культури особистості, як комплексної, цілеспрямованої системи на основі міждисциплінарного підходу

Програмні результати навчання:

ПРН-5 Знати сутність та зміст сучасних технологій навчання у старшій і вищій школах, у тому числі дистанційної освіти.

ПРН-6 Розуміти застосування дидактичних інструментів та технологій навчання з метою формування та контролю результатів навчання і виховання, моніторингу і оцінювання фізичного стану учнівської та студентської молоді, інших груп населення

ПРН-11 Вміти розробляти індивідуальні оздоровчо-рекреаційні програми для різного контингенту осіб та аналізувати їх ефективність, вносити в них відповідні корективи

ПРН-12 Вміти надавати консультації з практичних питань організації здорового способу життя, розвитку фізичних якостей, вивчення та вдосконалення життєво важливих рухових навичок та навичок самоконтролю, загартування

ПРН-14 Вміти забезпечувати охорону життя і здоров'я учнівської та студентської молоді у навчально-виховному процесі та позашкільній діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.   Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності.

- 1.1 З історії розвитку туризму і краєзнавства.
- 1.2 Зміст понять «туризм» та «краєзнавство».
- 1.3 Туристсько-краєзнавча діяльність як педагогічна проблема.
- 1.4 Мета, об'єкт, предмет і завдання туристсько-краєзнавчої діяльності.
- 1.5 Функції та принципи туристсько-краєзнавчої діяльності.
- 1.6 Напрями виховання засобами туристсько-краєзнавчої роботи:
  - патріотичне виховання;

- естетичне виховання;
- екологічне виховання;
- фізичне виховання.

1.7 Зміст і форми туристсько-краєзнавчої діяльності в освітніх закладах.

Тема 2. Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.

- 2.1 Нормативно-правове забезпечення туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.
- 2.2 Історія розвитку туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні:
  - Кирило-Мефодіївське братство (1845–1847)
  - краєзнавчо-туристські товариства "Плай" і "Чорногора"
- 2.3 Український центр туризму і краєзнавства учнівської молоді.
- 2.4 Напрямки та форми діяльності центру дитячо-юнацького туризму і краєзнавства (станції юних туристів):
  - напрямки та форми діяльності відділу спортивного туризму
  - напрямки та форми діяльності відділу краєзнавства
  - напрямки та форми діяльності екскурсійного відділу

Тема 3. Методика проведення шкільних навчальних і позанавчальних екскурсій.

- 3.1 Екскурсознавство та організація надання екскурсійних послуг:
  - сутність екскурсії;
  - види екскурсійних послуг;
  - класифікація екскурсій;
  - екскурсійний процес та екскурсійний метод.
- 3.2 Основи правового регулювання екскурсійної діяльності.
- 3.3 Організація підготовки інноваційного екскурсійного продукту. Етапи розробки екскурсій. Екскурсійна програма.
- 3.4 Методика проведення екскурсій:
  - сутність і класифікація методичних прийомів;
  - показ екскурсій;
  - характерні особливості екскурсійного показу;
  - методичні прийоми показу;
  - розповідь екскурсії, методичні прийоми розповіді;
  - особливі методичні прийоми проведення екскурсій.
- 3.5 Методика організації і проведення краєзнавчих екскурсій для школярів різних вікових категорій.
- 3.6 Технологія проведення екскурсій:
  - перевірка екскурсоводом необхідної документації;
  - знайомство з групою;
  - розміщення біля об'єктів;
  - вихід і повернення екскурсантів в транспортний засіб;
  - пересування екскурсантів;
  - місце екскурсовода;

- дотримання часу, відведеного на екскурсію в цілому й розкриття окремих підтем;
- відповіді на питання екскурсантів;
- пауза в екскурсії.

Тема 4. Методика проведення туристських походів і туристсько-краєзнавчих експедицій.

- 4.1 Цілі та особливості туристського походу.
- 4.2 Організація туристського походу:
  - комплектування туристичної групи;
  - самоврядування туристичної групи;
  - планування маршруту походу;
  - кошторис походу;
  - випуск групи на маршрут;
  - групове та індивідуальне спорядження для походів різної категорії складності;
  - організація харчування туристів у поході;
  - медичне забезпечення та безпека в туристичних походах;
  - категорійні туристські походи;
  - основні вимоги до організації бівуаку.
- 4.3 Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій:
  - експедиційні дослідження: завдання, зміст і базові етапи;
  - галузеві та комплексні експедиції;
  - основні етапи експедиційних досліджень, аналіз змісту дослідницьких робіт в межах трьох етапів: підготовчого, польового та камерального;
  - суспільно корисна діяльність під час туристсько-краєзнавчих експедицій;
  - краєзнавчо-географічні дослідження під час туристсько-краєзнавчих експедицій;
  - краєзнавчо-біологічні дослідження під час туристсько-краєзнавчих експедицій;
  - історико-краєзнавчі дослідження під час туристсько-краєзнавчих експедицій.
- 4.4 Рух учнівської молоді України за збереження традицій, звичаїв, обрядів народу «Моя земля – земля моїх батьків».
- 4.5 Історико-географічна експедиція «Історія міст і сіл України».
- 4.6 Організаційно-методична підтримка всеукраїнських рухів, експедицій, акцій в школі.

Тема 5. Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка.

- 5.1 Організація та методичні особливості роботи гуртків.
- 5.2 Нормативно правова база організації клубів та гуртків.
- 5.3 Гурткові заняття і їх характеристика.
- 5.4 Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка:
  - мета організації краєзнавчого гуртка й основні завдання;
  - програма роботи краєзнавчого гуртка;
  - навчально-методичний план роботи краєзнавчого гуртка;

- орієнтовний перелік обладнання для роботи краєзнавчого гуртка;
- організація вивчення природи, населення і виробництва рідного краю;
- топографічна і туристична підготовка гуртківців;
- організація подорожей;
- проведення краєзнавчих досліджень;
- участь у конкурсах і змаганнях;
- гурткова робота в системі МАН.

5.5 Організація і діяльність шкільного музею:

- функції і форми роботи музею;
- створення шкільного краєзнавчого музею;
- основні внутрішні документи краєзнавчого музею;
- пошуково-дослідний напрям діяльності шкільного краєзнавчого музею (вивчення історії та природи краю, проведення експедиційних досліджень, складання анкет і опитування населення, пошук, вивчення і поповнення колекцій музею новими експонатами).

Тема 6. Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи.

6.1 Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи:

- тематичний план туристсько-краєзнавчої роботи залежно від віку учнів і його структура;
- організаційна робота: гуртки, походи, експедиції, експонати музею, документація, обладнання, участь у конкурсах і змаганнях тощо;
- підготовка керівників і активу: семінари класних керівників, керівників гуртків, вчителів географії, історії, фізичної культури, участь у роботі семінарів, курсів тощо;
- план масових заходів: походи вихідного дня, тиждень туризму, шкільна краєзнавча конференція, участь в районних змаганнях, зльоті, конкурсах на кращий клас з ТКД.
- навчально-виховне заняття в різноманітних спортивних секціях згідно з програмами, затвердженими органами народної освіти;

6.2 Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів:

- особливості організації туристичних змагань і зльотів: вибір місця, забезпечення водою, дровами, під'їзду учасників, планування дистанцій, підготовка обладнання, забезпечення безпеки учасників, медичного обслуговування, підготовка роботи суддів, організація конкурсів, розважальної програми, підведення підсумків і нагородження переможців.
- організація туристських походів вихідного дня: відбір учасників, маршрути руху, перевірка знань і вмінь учасників в техніці орієнтування на місцевості, рух з подоланням перешкод на пересіченій місцевості, техніці туристського біваку і в знанні прийомів надання долі карської допомоги потерпілому.

6.3 Застосування ігрових прийомів у туристично-краєзнавчій роботі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності.	20	2	2	14	18	1		17
Тема 2. Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	8	2	2	6	10	1	1	8
Тема 3. Методика проведення шкільних навчальних і позанавчальних екскурсій.	14	2	2	10	16	1	1	14
Тема 4. Методика проведення туристських походів і туристсько-краєзнавчих експедицій.	16	2	4	10	18	1	1	16
Тема 5. Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка.	16	2	4	10	15	1	1	13
Тема 6. Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи.	16	2	4	10	15	1		14
Усього годин	90	12	18	60	90	6	4	80

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності.	2
2	Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	2
3	Методика проведення шкільних навчальних і позанавчальних екскурсій.	2
4	Методика проведення туристських походів.	2
5	Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій.	2
6	Шкільні краєзнавчі кутки та музеї	2
7	Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка.	2
8	Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи.	2
9	Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів.	2
Всього		18

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	1
4	Методика проведення шкільних навчальних і позанавчальних екскурсій.	1
5	Методика проведення туристських походів та туристсько-краєзнавчих експедицій.	1
7	Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи.	1
Всього		4

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку туризму	2
	Історія розвитку краєзнавства	2
	Конспект змісту Закону України «Про фізичну культуру і спорт» в редакції від 19 травня 2015 р. / http://www.yurfact.com.ua/zminy-do-zakonodavstva-2015/zminy-vid-19-05-2015-do-zu-pro-fizychnu-kulturu-i-sport	2
	Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 9.02.2016 р. № 42/2016. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772 .	2
	Конспект Постанови «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» від від 1 березня 2017 р. / http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF	2
	Проект. Перспективи розвитку краєзнавчого руху: пропозиції до проекту Державної програми розвитку краєзнавства на період до 2025 р. Президія правління Національної спілки краєзнавців України.	2
	Про затвердження рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року. Наказ МОН України від 15.02.2021 № 194.	2
2	Конспект Закону України "Про позашкільну освіту".	2
	Історія розвитку туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	2
	Краєзнавчо-туристські товариства "Плаї" і "Чорногора"	2
3	Основи правового регулювання екскурсійної діяльності	2
	ДСТУ EN 15565:2016 (EN 15565:2008, IDT) Туристичні послуги.	2

	Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів. Наказ від 11 серпня 2016 року №236 «Про прийняття нормативних документів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, та скасування нормативних документів України». Режим доступу: http://cct.com.ua/2016/11.08.2016_236.htm	
	Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році	2
	Конспект Закону України «Про туризм»	2
	Конспект Міжнародної «Хартії туризму»	2
4	Правила проведення туристичних подорожей з учнівською та студентською молоддю України, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 24 березня 2006 р. №237.	2
	Правила проведення змагань з техніки спортивного туризму та спортивних туристських походів «Спортивний туризм. Правила змагань». Класифікація маршрутів туристських спортивних походів	2
	Рекомендації щодо складання звіту про туристсько-краєзнавчу подорож з активними способами пересування груп учнівської молоді.	2
5	Рух учнівської молоді України за збереження традицій, звичаїв, обрядів народу «Моя земля – земля моїх батьків.	2
	Історико-географічна експедиція «Історія міст і сіл України».	2
6	Нормативно правова база організації клубів та гуртків.	2
	Гурткова робота з шкільного краєзнавства в системі МАН.	2
	Проведення краєзнавчих досліджень.	2
7	Основні внутрішні документи краєзнавчого музею.	2
	Музейні скарби України	2
8	Скласти план тематичної екскурсії з відвідуванням об'єктів природно-заповідного фонду рідного краю	2
	Тематичні екскурсії з відвідуванням історико-етнографічних об'єктів рідного краю, краєзнавчих музеїв, пам'яток архітектури	4
9	Скласти план туристського походу вихідного дня	2
	Туристсько-краєзнавча робота в літньому оздоровчому таборі	2
	Разом	60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку туризму	2
	Історія розвитку краєзнавства	2
	Конспект змісту Закону України «Про фізичну культуру і спорт» в редакції від 19 травня 2015 р. / http://www.yurfact.com.ua/zminy-do-zakonodavstva-2015/zminy_vid_19-05-	2

	<u>2015 do zu pro fizychnu kulturu i sport</u>	
	Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 9.02.2016 р. № 42/2016. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772 .	2
	Конспект Постанови «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» від від 1 березня 2017 р. / http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF	2
	Проект. Перспективи розвитку краєзнавчого руху: пропозиції до проекту Державної програми розвитку краєзнавства на період до 2025 р. Президія правління Національної спілки краєзнавців України.	2
	Про затвердження рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року. Наказ МОН України від 15.02.2021 № 194.	2
	Естетичне виховання засобами туристсько-краєзнавчої роботи	1
	Екологічне виховання засобами туристсько-краєзнавчої роботи	2
2	Конспект Закону України "Про позашкільну освіту".	2
	Історія розвитку туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	2
	Краєзнавчо-туристські товариства "Плай" і "Чорногора"	2
	Нормативно-правове забезпечення туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.	2
3	Основи правового регулювання екскурсійної діяльності	2
	ДСТУ EN 15565:2016 (EN 15565:2008, IDT) Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів. Наказ від 11 серпня 2016 року №236 «Про прийняття нормативних документів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, та скасування нормативних документів України». Режим доступу: http://cct.com.ua/2016/11.08.2016_236.htm	2
	Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році	2
	Конспект Закону України «Про туризм»	2
	Конспект Міжнародної «Хартії туризму»	2
	Організація підготовки інноваційного екскурсійного продукту.	2
	Етапи розробки екскурсій. Екскурсійна програма.	2
4	Правила проведення туристичних подорожей з учнівською та студентською молоддю України, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 24 березня 2006 р. №237.	2
	Правила проведення змагань з техніки спортивного туризму та спортивних туристських походів «Спортивний туризм. Правила	2

	змагань». Класифікація маршрутів туристських спортивних походів	
	Рекомендації щодо складання звіту про туристсько-краєзнавчу подорож з активними способами пересування груп учнівської молоді.	2
	Медичне забезпечення та безпека в туристичних походах	2
5	Рух учнівської молоді України за збереження традицій, звичаїв, обрядів народу «Моя земля – земля моїх батьків.	2
	Історико-географічна експедиція «Історія міст і сіл України».	2
	Краєзнавчо-біологічні дослідження під час туристсько-краєзнавчих експедицій.	2
	Суспільно корисна діяльність під час туристсько-краєзнавчих експедицій.	2
6	Нормативно правова база організації клубів та гуртків.	2
	Гурткова робота з шкільного краєзнавства в системі МАН.	2
	Проведення краєзнавчих досліджень.	2
7	Основні внутрішні документи краєзнавчого музею.	2
	Музейні скарби України.	2
	Пошуково-дослідний напрям діяльності шкільного краєзнавчого музею.	3
8	Скласти план тематичної екскурсії з відвідуванням об'єктів природно-заповідного фонду рідного краю.	2
	Тематичні екскурсії з відвідуванням історико-етнографічних об'єктів рідного краю, краєзнавчих музеїв, пам'яток архітектури.	4
	Скласти план туристського походу вихідного дня.	2
9	Особливості організації туристичних змагань і зльотів.	2
	Туристсько-краєзнавча робота в літньому оздоровчому таборі.	2
	Застосування ігрових прийомів у туристично-краєзнавчій роботі.	2
	Разом	80

7. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – виконання рейтингових індивідуальних завдань; 1 модульної контрольної роботи, 1 творчого завдання.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультаційна робота з навчальної дисципліни «Теорія і методика туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах» здійснюється шляхом проведення періодичних консультацій для студентів викладачем (за окремим розкладом) у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу: консультації: індивідуальні

- (запитання – відповідь) та групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу: консультації індивідуальні і групові;
  - в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – для мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

9. Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді контрольних робіт, самостійних письмових робіт (рейтингових індивідуальних завдань, практичних робіт), термінологічних диктантів, поточного тестування, аудиторної контрольної роботи.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, тестування. Підсумковий контроль – екзамен.

Програмові вимоги

1. Охарактеризуйте зміст краєзнавства, його об'єкт і предмет та поняття «край».
2. Охарактеризуйте географічне краєзнавство як складову частину національного краєзнавства.
3. Розкрийте зміст краєзнавчого принципу навчання.
4. Охарактеризуйте головні функції географічного краєзнавства.
5. Вимоги до відбору навчального краєзнавчого матеріалу.
6. Охарактеризуйте прийоми застосування краєзнавчого принципу та його методичне значення.
7. Розвиток вітчизняного географічного краєзнавства впродовж ХХ століття та у нинішній час.
8. Шкільний краєзнавчий рух у незалежній Україні.
9. Охарактеризуйте методи досліджень у краєзнавстві. 16. Проаналізуйте основні джерела краєзнавства.

10. Дайте характеристику основних напрямів вивчення рідного краю.
11. Охарактеризуйте форми краєзнавства, виділені у залежності від мети та завдань досліджень (державне, освітнє, суспільне).
12. Освітнє краєзнавство у формуванні компетентної особистості.
13. Туристські форми краєзнавчої роботи.
14. Стаціонарні форми краєзнавчої роботи.
15. Охарактеризуйте методичні особливості досліджень природних краєзнавчих об'єктів школярами.
16. Загальна характеристика типових природних об'єктів України.
17. Унікальні природні об'єкти України.
18. Природоохоронні території України.
19. Методичні особливості краєзнавчих досліджень населення краю.
20. Методичні особливості краєзнавчих досліджень територіальної організації господарства.
21. Зміст та основні напрями діяльності музею.
22. Шкільний музей як організаційно-методичний центр краєзнавчої роботи.
23. Облаштування краєзнавчої географічної експозиції шкільного музею
24. Розкрийте зміст, значення та види краєзнавчих екскурсій.
25. Розкрийте зміст і значення краєзнавчого гуртка.
26. Охарактеризуйте методичні особливості роботи краєзнавчого гуртка.
27. Загальна характеристика походів.
28. Особливості організації багатоденних туристсько-краєзнавчих походів.
29. Підведення підсумків туристсько-краєзнавчого походу.
30. Системний підхід до організації краєзнавчої роботи.
31. Загальна характеристика дитячих екскурсійно-туристських станцій.
32. Види діяльності туристської організації.
33. Загальна характеристика спортивного напрямку діяльності туристської організації.
34. Загальна характеристика організаційно-масового напрямку діяльності туристської організації.
35. Загальна характеристика екскурсійно-масового напрямку діяльності туристської організації.
36. Загальна характеристика навчально-методичного напрямку діяльності туристської організації.
37. Методика підготовки і проведення туристських заходів.
38. Методика підготовки і проведення польових заходів (походи, експедиції, зльоти).
39. Методика підготовки і проведення міських заходів (екскурсії, виставки, конференції).
40. Методика підготовки і проведення змагань з туристського багатоборства.

Формат тестових завдань поділяється на: завдання закритої форми із запропонованими відповідями, із яких вибирають одну правильну; завдання відкритої форми з вільно конструйованими відповідями.

Тестові завдання розрізняються за принципом побудови відповіді.

I. Тестові завдання з множинними відповідями "правильно – неправильно" передбачають, що відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними. За ними тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

II. Тестові завдання на відтворення правильної послідовності, які потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації, використовуються в разі тестування вмінь та знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритмів діяльності, технологічних прийомів тощо, а також знань загальноприйнятих формулювань визначень, правил, законів, фрагментів нормативних документів та ін.

III. Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді тестованих, є завданнями без запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять та ін.

Тестове завдання містить 20 тестових питань щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

За відповіді на тестову частину може бути виставлено від 0 до 10 балів:

10 балів виставляється у випадку, якщо студент правильно дав відповіді на 90–100 % тестів.

9 балів – якщо студент правильно дав відповіді на 80 – 89 % тестів.

8 балів – якщо студент правильно дав відповіді на 70 – 79 % тестів.

7 балів – якщо студент правильно дав відповіді на 60 – 69 % тестів.

6 балів – якщо студент правильно дав відповіді на 50 – 59 % тестів.

5 балів – якщо студент правильно дав відповіді на 40 – 49 % тестів.

4 бали – якщо студент правильно дав відповіді на 30 – 39 % тестів.

3 бали – якщо студент правильно дав відповіді на 20 – 29 % тестів.

2 бали – якщо студент правильно дав відповіді на 10 – 19 % тестів.

0-1 балів – якщо студент правильно дав відповіді менше ніж на 10 % тестів.

Зразок екзаменаційної роботи

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Освітній рівень магістр

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура) Семестр 1
(назва)

Навчальна дисципліна **Теорія і методика туристсько-краєзнавчої роботи в освітніх закладах**

БІЛЕТ № 1

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

1. Шкільне краєзнавство – це:

а) вивчення історії, економіки і культури краю в школі;

б) краєзнавча діяльність учнів середніх загальноосвітніх шкіл під керівництвом учителя;

в) класна і позакласна краєзнавча діяльність учнів шкіл і професійно-технічних навчальних закладів під керівництвом учителя;
г) написання учнівських краєзнавчих конкурсних робіт під науковим керівництвом учителя;

д) ваш варіант.

2. Види краєзнавства за змістом роботи:

а) екскурсії, експедиції, турпоходи;

б) державне, громадське, шкільне, історичне, літературне;

в) географічне, історичне, археологічне, літературне, економічне, природниче, вузівськошкільне;

г) ваш варіант.

3. Види краєзнавства за формою організації:

а) історичне;

б) шкільне;

в) державне, громадське, шкільне;

г) музейне, архівне, бібліотечне, шкільне, археологічне, етнографічне, географічне.

4. Функції шкільного краєзнавства:

а) освітня, дослідницька, суспільно корисна;

б) освітньо-пізнавальна, пошуково-дослідницька, перетворювальна, навчально-виховна;

в) сприяння засвоєнню учнями основ наук, формування національної свідомості, поповнення зібраним матеріалом шкільних музеїв, кутків, кабінетів, формування дослідницьких навичок;

г) ваш варіант.

5. сновні організаційні форми шкільного краєзнавства:

а) гурток, експедиція, вікторина;

б) товариство, конференція, топоніміка;

в) гурток, товариство, клуб;

г) екскурсія, експедиція, турпохід, КВК.

6. Учніський краєзнавчий рух в Україні координує:

а) Національна спілка краєзнавців України;

б) Українське географічне товариство, Національна спілка краєзнавців України;

в) Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді;

г) Міністерство освіти і науки України та Міністерство сім'ї, молоді і спорту.

7. Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді координує проведення:

а) конференцій, олімпіад, конкурсів, КВК з питань краєзнавства;

б) рухів, акцій, історико-краєзнавчих експедицій, всеукраїнських еколого-натуралістичних конференцій;

в) конкурсів на кращий підручник, конференцій, предметних олімпіад, рухів, експедицій;

г) краєзнавчих акцій, руху "Моя земля – земля моїх батьків", історико-краєзнавчих та історикогеографічних експедицій, туристсько-спортивних змагань;

д) ваша відповідь.

8. У ході краєзнавчої експедиції:

- а) проводиться підготовча, польова і камеральна робота;
- б) відбувається групове вивчення екскурсійних об'єктів;
- в) вивчення її учасниками певної території у відповідності з визначеною метою;
- г) ваш варіант.

9. Основні методи експедиційних польових досліджень:

- а) опитування, експеримент, спостереження, ведення щоденника;
- б) вивчення матеріальних і духовних джерел певного краєзнавчого об'єкта;
- в) аналіз карт і планів села, спостереження, опитування, відбір, обробка і фіксація предметів матеріальної культури; експеримент;
- г) теоретичні і практичні заняття гуртка, фіксація результатів у "Польовому щоденнику", зошиті "Польового опису" тощо.

10. Учитель у ході підготовки і проведення краєзнавчої експедиції:

- а) проводить заняття гуртка "Юний краєзнавець";
- б) відповідає за життя, здоров'я учнів, доповідає директору школи про хід експедиції, представляє кращих учнів до нагороди;
- в) ваш варіант.

11. Способи фіксації змісту джерел:

- а) рекомендаційна анотація, розгорнутий реферат;
- б) тези, конспект, стаття, лекція;
- в) анування, реферування, тези, план, цитування, конспект, доповідь;
- г) підготовка повідомлення, реферата;
- д) ваш варіант.

12. Види учнівських письмових робіт з історичного краєзнавства:

- а) повідомлення, реферат, стаття, конкурсна науково-дослідна робота;
- б) повідомлення, реферат, стаття, доповідь;
- в) підготовка рецензій, рефератів, топонімічних словників, описів;
- г) науково-дослідна конкурсна робота, стаття, доповідь, тези і план.

13. Топоніміка і топонімія:

- а) Основні напрями топонімічної роботи;
- б) наука і практика збору топонімічного матеріалу;
- в) наука про сукупність топонімів;
- г) ваш варіант.

14. За своїм профілем, спеціалізацією музеї діляться на:

- а) історичні, меморіальні, музеї-заповідники;
- б) історичні, археологічні, краєзнавчі, музеї просто неба;
- в) історичні, музеї-садиби, історико-культурні заповідники;
- г) історичні, археологічні, краєзнавчі, природничі, літературні, мистецькі, етнографічні, технічні та інші;
- д) ваш варіант.

15. Функції шкільного музею:

- а) освітньо-пізнавальна, пошуково-дослідна, суспільно-корисна, виховна;
- б) освітньо-виховна, документування, збереження, науково-дослідна, суспільно-корисна;
- в) планування, екскурсійна, класна, позакласна, позашкільна;
- г) ваш варіант.

2. Підготовка до навчальної експедиції, розподіл обов'язків між членами групи.
3. Управління і самоуправління в туристсько-краєзнавчій роботі (рада гуртка, самоуправління в туристській групі).
4. Розробка маршруту та плану проведення експедиції за топографічною картою.

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Лісовський Б.П.

Екзаменатор _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Луцький В.Я.

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів

«А» виставляється у разі, якщо студент:

- постійно готувався до занять та згідно з програмою дисципліни глибоко та всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися.
- показав вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал;
- аргументовано та логічно викладав матеріал, володіє культурою мови;
- виявляв творчий підхід до виконання індивідуальних проектів і творчих завдань;
- акуратно оформлював завдання для самостійної роботи;
- виконав завдання модульного контролю.

«В» виставляється у разі, якщо студент:

- розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорювалися;
- робив узагальнення та висновки з окремих питань; логічно викладав свої знання;
- виконував завдання для самостійної роботи;
- виконав завдання модульного контролю, але недостатньо використовував додаткову літературу, допускав під час усних відповідей чи письмового тестування окремі неточності.

«С» виставляється у разі, якщо студент:

- розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорювалися;
- формулював висновки з окремих питань;
- брав участь у виконанні творчих завдань;
- виконував завдання для самостійної роботи;
- виконав завдання модульного контролю, але недостатньо використовував додаткову літературу, під час усних відповідей не досить повно й аргументовано викладав матеріал, а при письмовому тестуванні допускав окремі неточності, не проявив творчого підходу до виконання індивідуальних завдань.

«D» виставляється у разі, якщо студент:

- відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконував завдання для самостійної роботи;

- виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності під час усних відповідей, тестування; не виявляв належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; неохайно виконував індивідуальні завдання

«Е» виставляється у разі, якщо студент:

- відповідав на окремі питання, які обговорюватися;
- виконував завдання для самостійної роботи;
- виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності під час усних відповідей, тестування; не виявляв належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи;
- недостатньо використовував додаткову літературу; неохайно виконував індивідуальні завдання; виконав не всі завдання для самостійної роботи

«FX» виставляється у разі, якщо студент:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки під час усних та письмових відповідей;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- неохайно виконав завдання для самостійної роботи;
- не виявляв активності на заняттях при обговоренні питань;
- допускав окремі неточності під час усних відповідей (будуючи свою відповідь на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення), тестування; не виявляв належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; неохайно виконував індивідуальне завдання.

«F» виставляється у разі, якщо студент, відвідуючи заняття:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки під час усних та письмових відповідей, тестування;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- не виконав завдання для самостійної роботи;
- не виявляв активності на заняттях при обговоренні питань;
- на підсумковому занятті не вміє навіть відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни;
- не виконав завдання модульного контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
С1 РП	С2 РП	С3 РП	С4 РП	С5 РП	С6 РП	С7 РП	С8 РП	С9 КР	СР	ДР	100	100
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
0,35									0,10	0,05	0,50	

С1, С2 ... С9 – навчальні заняття.

РП – робота на парах

КР – контрольна робота

СР – самостійна робота

ДР – додатковий результат

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу. https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=112&id_cou=4380
2. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів. https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=112&id_cou=4380
3. Варіанти контрольної роботи.
4. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.
5. Теоретичні питання для заліку.

14. Рекомендована література

Основна

1. Богатов А.О. Організація спортивно-оздоровчого туризму. Навчальний посібник. Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2013. 114 с. <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1959/1/%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%202.pdf>
2. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 334 с. <https://westudents.com.ua/knigi/615-suchasn-rznovid-turizmu-klyap-mp.html>
3. Луцький Я., Луцький В. Основи шкільного туризму. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2008. 138 с.
4. Мозолев О.М. Організація молодіжного спортивно-оздоровчого туризму: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во: ХГПА, 2020. 155 с. <http://212.111.198.18/jspui/bitstream/123456789/470/1/%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2%D0%905.pdf>

5. Паньків Н.М. Туристичне ресурсознавство. Львів: Український бестселер, 2011. 238 с. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/Pankiv-N.-Turystychnе-resursoznavstvo-2011-book.pdf>
6. Мулик К.В. Спортивно-оздоровчий туризм в системі фізичного виховання школярів і студентів: монографія. Х.: ФОП Бровін А.В., 2015. 418 с.
7. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 178 с. (власна бібліотека). <http://elib.chdtu.edu.ua/e-books/3684>

Додаткова

1. Федорченко В.К. Правове регулювання туристичної діяльності. К.: Юріком Інтер, 2012. 640 с. <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3376/1/Pravove%20reguljuvannja%20turystychnoji%20dijalnosti.pdf>
2. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Туризм як явище громадського життя: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 304 с. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/453464/>
3. Данелюк А.К., Стратійчук Н.А. Гігієна туристичних походів і навчально-тренувальних занять: Методичні рекомендації. Чернівці: Рута, 2003. 55 с.
4. Лугова О.І., ред. Туристичні ресурси України. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 2016. 352 с.
5. Колотуха О.В., Щербатюк Н.І. Організація краєзнавчо-туристської діяльності: Навчальний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2012. 186 с.
6. Сварник М., Грибальський Я. та ін. Посібник з активного відпочинку та туризму для неповносправних. Львів: Товариство «Зелений Хрест», 2015. 150 с. http://www.gcs.org.ua/publish/avt_ukr.pdf
7. Луцький Я.В. Туризм для всіх. Івано-Франківськ: ЛІК, 1996. 142 с.
8. Луцький Я.В., Косило М. Ю. Туристично-краєзнавча робота в школі. Івано-Франківськ: ЛІК, 1994. 80 с.
9. Інноваційні технології в туризмі: Навчальний посібник / укл. А. Гуцол. Северодонецьк: ПП «Поліграф-Сервіс», 2015. 343 с. https://tourlib.net/books_ukr/gucol.pdf
10. Явкін В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. та ін. Розвиток екстремальних різновидів спортивно-оздоровчого туризму: Підручник [Електронний ресурс]. Чернівці: Рута, 2006. 260 с. Режим доступу: <http://buklib.net/books/32497/>

Нормативні документи

1. Закон України Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді України від 05.02.1993 №2998-ХІІ. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2998-12>
2. Закон України Про туризм від 15.09.1995 №324/95-ВР. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=324%2F95-%E2%F0>
3. Закон України Про фізичну культуру і спорт від 24.12.1993 № 3808-ХІІ. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>

4. Правила проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України. Наказ Міносвіти України N 237 від 24.03.2006р // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0660-06>.

5. Наказ МОН від 02.10.2014 № 1124 "Про затвердження нормативно-правових актів, які регламентують порядок організації туристсько-краєзнавчої роботи", зареєстрований у Мінюсті 27.10.2014 за № 1340/26117

6. Технічний регламент проведення змагань з пішохідного туризму в редакції 2021 р. <https://www.poltavatourcenter.pl.ua/images/documents/tourizm/baza-norm/tekhn-reglament-zminy-2021.pdf>

7. Цілі сталого розвитку 2016–2030 [Електронний ресурс] / ООН. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

8. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 02.10.2014 № 1124 «Про затвердження нормативно-правових актів, які регламентують порядок організації туристсько-краєзнавчої роботи», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 27.10.2014 за № 1340/26117. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1341-14#Text>

Правила проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.03.2006 року No 237. Спортивний туризм. К.: Федерація спортивного туризму України. 2006. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-99#Text>

Інформаційні ресурси

1. Перелік класифікованих туристських спортивних маршрутів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gua.convdocs.org/docs/1311/index-6488.html>.

2. Презентація «Спортивний туризм» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gdz4you.com/prezentacii/prezentacii-drugie/9454-prezentaciya-na-temu-sportyvnyu-turyzm.html>.

3. Спортивний туризм [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://travelluxtour.info/vidy-turizma/sportivnyi-turizm/>.

4. Федерація спортивного туризму України. URL: <http://www.fstu.org.ua/>

5. Курс лекцій «Краєзнавча та туристична робота»/ URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/268/1/kraezn%20rob.pdf>

6. Лекції з туристичного краєзнавства. [Електронний ресурс]. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/1017.pdf>